

søgte at sandsynliggøre, at kunne den private ejendomsret reformeres (særlig arveretten), almindelig folkeundervisning gennemføres og en passende børnebegrænsning opstå, ville fattigdommen forsvinde uden at andre væsentlige ændringer i samfundet var nødvendige, »and the question of Socialism is not, as generally stated by socialists, a question of flying to the sole refuge against the evils which now bear down humanity; but a mere question of comparative advantages which futurity must determine«. Man kan være enig eller uenig i konklusionen, men man kan ikke benægte, at alle de afgørende momenter er taget op, således at Mills sætning også idag ville være et fortrinligt udgangspunkt for en økonomisk-politisk statusopgørelse og auseinander-setzung om samfundssystemets fremtidsskæbne.

*Niels Lindberg.*

*Joseph A. Schumpeter: Ten Great Economists, London 1951, Allen & Unwin, XIV+305 sider. 21 sh.*

Kort før sin død gav Schumpeter tilladelse til udgivelse af visse afhandlinger om store økonomer, som han havde skrevet i perioden 1910 til 1950 til forskellige tidsskrifter. Det drejede sig om afhandlinger om Walras, Menger, Marshall, Pareto, Böhm Bawerk, Taussig, Fisher, Mitchell og Keynes. Hertil har udgiverne føjet de kapitler fra Schumpeters »Capitalism, Socialism and Democracy«, som handler om Marx's lære. Endvidere tre korte artikler om Knapp, Wieser og Bortkiewicz.

Beundrere af Schumpeters skrifter vil næppe undvære blot en enkelt af disse afhandlinger. Er dette sagt, skal det imidlertid også tilføjes, at man ikke i dem alle må vente at finde biografier, der karakteriserer de pågældende og føjer nye træk til deres portrætter, og heller ikke i dem alle må vente at finde oversigter over de pågældendes teorier med dybtgående analyser af disse. Kun nogle af de tretten essays udmærker sig på det ene eller det andet af disse punkter og få på begge. Men alle har de fortjent igen at blive gjort

let tilgængelige, for alle er de udtryk for Schumpeters omfattende læsning og personkendskab, hans sympatiske indlevelse i andres tanker og hans veloplagthed i fremstillingen.

Som et eksempel på en af de artikler, der giver en karakteristik af en forsker, man ellers ikke ved meget om, er anmelderen tilbøjelig til at fremhæve den sidste artikel i bogen, den om Ladislaus von Bortkiewicz. Læseren vil næppe kunne forblive helt ubevæget ved den korte mesterlige fremstilling af ikke optimalt udayttede muligheder, som denne ensomme polak repræsenterede. — Og som eksempel på en afhandling, der giver en dybtgående analyse af en stor forskers teori, peges på den første i bogen, den om Marx's lære.

Schumpeter var usædvanlig kvalificeret til at skrive om Marx's lære, fordi det led i denne, der var mest originalt, og som har vist sig mest frugtbart som arbejdsredskab — Marx's teori om den økonomiske udvikling — omhandlede et emne, Schumpeter selv havde arbejdet intensivt med — vel som den eneste af nutidens store europæiske økonomer. I sin grundige gennemgang af Marx's lære efterlod S. de interesserede værdifulde nøgler til de indre gemakker i Marx's kinesiske æskebygning. Et eksempel: »Marx did not hold that religions, metaphysics, schools of art, ethical ideas, and political volitions were either reducible to economic motives or of no importance. He only tried to unveil the economic conditions which shape them and which account for their rise and fall.« (S. 11—12). Og endnu en nøgle vedrørende den økonomiske historie i økonomikken. »But the facts of economic history were assigned to a separate compartment. (S. tænkte her på datidens økonomik bortset fra Marx's). They entered theory, if at all, merely in the role of illustrations, or possible of verifications of results. They mixed with it only mechanically. Now Marx's mixture is a chemical one; that is to say, he introduced them into the very argument, that produces the results.«

søgte at sandsynliggøre, at kunne den private ejendomsret reformeres (særlig arveretten), almindelig folkeundervisning gennemføres og en passende børnebegrænsning opstå, ville fattigdommen forsvinde uden at andre væsentlige ændringer i samfundet var nødvendige, »and the question of Socialism is not, as generally stated by socialists, a question of flying to the sole refuge against the evils which now bear down humanity; but a mere question of comparative advantages which futurity must determine«. Man kan være enig eller uenig i konklusionen, men man kan ikke benægte, at alle de afgørende momenter er taget op, således at Mills sætning også idag ville være et fortrinligt udgangspunkt for en økonomisk-politisk statusopgørelse og auseinander-setzung om samfundssystemets fremtidsskæbne.

*Niels Lindberg.*

*Joseph A. Schumpeter: Ten Great Economists, London 1951, Allen & Unwin, XIV+305 sider. 21 sh.*

Kort før sin død gav Schumpeter tilladelse til udgivelse af visse afhandlinger om store økonomer, som han havde skrevet i perioden 1910 til 1950 til forskellige tidsskrifter. Det drejede sig om afhandlinger om Walras, Menger, Marshall, Pareto, Böhm Bawerk, Taussig, Fisher, Mitchell og Keynes. Hertil har udgiverne føjet de kapitler fra Schumpeters »Capitalism, Socialism and Democracy«, som handler om Marx's lære. Endvidere tre korte artikler om Knapp, Wieser og Bortkiewicz.

Beundrere af Schumpeters skrifter vil næppe undvære blot en enkelt af disse afhandlinger. Er dette sagt, skal det imidlertid også tilføjes, at man ikke i dem alle må vente at finde biografier, der karakteriserer de pågældende og føjer nye træk til deres portrætter, og heller ikke i dem alle må vente at finde oversigter over de pågældendes teorier med dybtgående analyser af disse. Kun nogle af de tretten essays udmærker sig på det ene eller det andet af disse punkter og få på begge. Men alle har de fortjent igen at blive gjort

let tilgængelige, for alle er de udtryk for Schumpeters omfattende læsning og personkendskab, hans sympatiske indlevelse i andres tanker og hans veloplagthed i fremstillingen.

Som et eksempel på en af de artikler, der giver en karakteristik af en forsker, man ellers ikke ved meget om, er anmelderen tilbøjelig til at fremhæve den sidste artikel i bogen, den om Ladislaus von Bortkiewicz. Læseren vil næppe kunne forblive helt ubevæget ved den korte mesterlige fremstilling af ikke optimalt udayttede muligheder, som denne ensomme polak repræsenterede. — Og som eksempel på en afhandling, der giver en dybtgående analyse af en stor forskers teori, peges på den første i bogen, den om Marx's lære.

Schumpeter var usædvanlig kvalificeret til at skrive om Marx's lære, fordi det led i denne, der var mest originalt, og som har vist sig mest frugtbart som arbejdsredskab — Marx's teori om den økonomiske udvikling — omhandlede et emne, Schumpeter selv havde arbejdet intensivt med — vel som den eneste af nutidens store europæiske økonomer. I sin grundige gennemgang af Marx's lære efterlod S. de interesserede værdifulde nøgler til de indre gemakker i Marx's kinesiske æskebygning. Et eksempel: »Marx did not hold that religions, metaphysics, schools of art, ethical ideas, and political volitions were either reducible to economic motives or of no importance. He only tried to unveil the economic conditions which shape them and which account for their rise and fall.« (S. 11—12). Og endnu en nøgle vedrørende den økonomiske historie i økonomikken. »But the facts of economic history were assigned to a separate compartment. (S. tænkte her på datidens økonomik bortset fra Marx's). They entered theory, if at all, merely in the role of illustrations, or possible of verifications of results. They mixed with it only mechanically. Now Marx's mixture is a chemical one; that is to say, he introduced them into the very argument, that produces the results.«

Et andet højdepunkt er S.'s afhandling om Pareto. S.'s gengivelse og diskussion af Paretos realistiske (nogle mener kyniske) syn på politik stiller — sikkert uden at det har været hensigten — visse af de andre omtalte økonomers mere glimtvis refererede forhold til politik i skarpt relief og får de pågældendes syn på politik til at synes ekstra naivt. Dette gælder særligt om Marshall og Irving Fisher.

Schumpeters afhandling om Keynes bæres af såvel stor beundring som skarp kritik. Kritikken sætter særlig ind overfor svage punkter i Keynes kredit- og renteteori, og overfor hans interessante men enøjede fortolkning af arbejdsløshedsfænomenets årsager. Kritikken synes anmelderen berettiget. Keynes's viden om, hvad der var præsteret på kontinentet af kapitalrente-teori, synes mig vanskelig at karakterisere uden fare for at støde an mod almindelig akademisk etikette. — Beundringen gjaldt Keynes originalitet og energi, der kendetegnede såvel hans teoretiske arbejde som praktiske virke, og beundringen finder sit elegante og ægte schumpeterske udtryk i den lille sætning i det biografiske afsnit, som lyder: »Everyone knows of the honor that has been conferred upon the House of Lords«.

Nu savner vi en økonom, der kunne skrive en tilsvarende afhandling om den mand, der i de anmeldte afhandlinger uegennyttigt placerede andre i rampe-lyset.

*Niels Lindberg.*

*Fritz Machlup: The Economics of Sellers' Competition, 582 s. pris \$ 6,50 og The Political Economy of Monopoly. 544 s., pris \$ 5,50. The Johns Hopkins Press. Baltimore. 1952.*

Man har undertiden på fornemmelsen, at amerikanske lærebogsforfattere har den opfattelse, at man kan måle, hvor meget de ved om et bestemt emne, ved det antal sider de er i stand til at skrive herom. På forhånd var næppe nogen i tvivl om professor Machlups store viden om pris-

teori, så ud fra dette kriterium havde det ikke været nødvendigt at skrive to bind på tilsammen 1126 sider om dette emne — samt stille endnu en bog om »The Economics of Price Discrimination« i udsigt. Jeg er bange for, at sidetallet alene vil afskrække mange læsere — og det er synd.

I forordet giver forfatteren yderst prisværdigt en vejledning til læsere af forskellige kategorier om, hvordan de får mest udbytte af bogen. Desuden letter han for så vidt også en anmelders opgave ved på forhånd at imødegå de indvendinger, han venter vil blive rejst mod bogen (eller rettere bøgerne). Han venter især, at man vil anke over de mange fodnoter og de mange gentagelser. Personligt vil jeg imidlertid slet ikke fremkomme med disse indvendinger. Tværtimod er det netop nyttigt, at så meget stof sættes ned i fodnoter, og gentagelser er nu engang uundgåelige i en lærebog. Bedømt ud fra lærebogssynspunkter går mine indvendinger i en helt anden retning. Jeg tror, at de fleste studerende vil finde fremstillingen — især af den centrale pristeori — kedelig og alt for detailleret. Enkelte afsnit, hvor problemstillingen diskuteres igen og igen ud fra lidt varierende forudsætninger, vil mange læsere vist have svært ved at komme igennem. Når jeg finder nogle afsnit kedelige, er dette på trods af Machlups levende og friske stil med en stærkt personligt præget stillingtagen, der til gengæld gør andre afsnit til virkelig interessant læsning.

Om indholdet gælder, som man måtte vente, at størstedelen er velkendt. Berettigelsen af denne nye fremstilling ligger først og fremmest i den samlede og a jour førte oversigt over den moderne pristeori, man her får præsenteret. Adskillige teorier og undersøgelser, der kun foreligger spredt i tidsskriftsartikler, er nu her sat ind i en større sammenhæng.

Det ene bind, »The Economics of Sellers' Competition« giver den egentlige pristeori. Kapiteloverskrifterne giver klart Machlups inddeling:

Theory of the Firm and Types of Competition.